במאי קמיפלגי באיסור כולל ואליבא דר' יוסי

רבי חייא סבר רבי יוםי באיסור כולל מיחייב

תרתי בר קפרא סבר לא מיחייב אלא חדא

ומאי איסור כולל איכא הכא בשלמא זר

מעיקרא שרי במלאכה ואסור בעבודה אתיא

לה שבת מגו דקא מיתסר במלאכה מיתסר

נמי בעבודה בעל מום מעיקרא שרי באכילה

ואסור בעבודה איטמי ליה מגו דקא מיתסר

באכילה מיתסר נמי בעבודה אלא מליקה

בבת אחת היא דמשכחת לה באיסור כולל

לא משכחת לה אלא קמיפלגי באיסור בבת

אחת ואליבא דר' יוסי רבי חייא סבר רבי

יוםי באיסור בת אחת מיחייב תרתי ובר

קפרא סבר לא מיחייב אלא חדא והכא

מאי איסור בת אחת איכא הכא זר ששימש

בשבת כגון דאייתי שתי שערות בשבת

דהויא להו זרות ושבת בהדי הדדי בעל מום

נמי כגון דאייתי שתי שערות ואיממי ליה

דהויא ליה בעל מום ומומאה בהדי הדדי °א"ג

שחתך אצבעו בסכין ממאה בשלמא לרבי

חייא כי אתנייה לדידיה אליבא דר' יוםי כי

אתנייה לבר קפרא אליבא דר"ש אלא לבר

קפרא ∘ר' חייא שקורי קא משקר אלא

קמיפלגי באיסור בת אחת ואליבא דר"ש

בשלמא לר' חייא קא מישתבע לאפוקי לר'

שמעון מחזקיה אלא לבר קפרא למה ליה

כי אתנייה רבי לדידיה אליבא דר' שמעון

יוםי אלא לרבי חייא בר קפרא שקורי

קא משקר אמר לך ר' חייא כי אתנייה

תרתי

ואיסור

לאשתבועי

כי אתנייה

רבי

קשיא בשלמא לבר קפרא

לרבי חייא אליבא דרבי

לפמור

בז א ב מיי׳ פי״ז מהל׳ איסורי ביאה הל׳ ח ופ"ד מהלכות שגגות הל' א ופ״ח מהלכות מאכלות אמורות הלכה ו:

תוםפות ישנים (המשר) איסור מוסיף דקודם שבת הותרו כהנים להקריב כי אתא שבת נאסרו הכהנים להקריב מגו דאתוסף בזה איסורא לגבי שהותרו בו קודם שבת איתוסף נמי איסורא לגבי (זו) [זר] וכן לענין בעל מום ששמש בטומאה אי בקרבן יחיד הו"ל איסור מוסיף דמתחלה (אין) [היו] תמימים מוחרים בו. אטמי נאסרו בו אף תמימים שהיו מותרים בו מגו דאתוסף איסורא לגבי התמימים איתוסף איסורא לגבי בעל מום וחייב חשום בעל מום נמום ומייב נושום בעל נמום וטומאה אלא ודאי בקרבן לבור איירי: א) עוד אומר לבות להיתי. א) עדי טונות רבינו נתנאל דאף כי אמרינן היתר זריקה שנינו להוציא מידי מעילה היינו דווקא בבהמה דדכוומה בחוליו יא משום השחיטה. אבל מליקת עוף דדכוותה בחולין אסירא משום נבלה נחופן מסירת משום נכנה גם הכא לא נפקא מידי מעילה עד לאחר הזאה (וכן נמי אמרינן הוזה דמה חייבין עליה משום פגול נותר וטמא ואין בה משום מעילה משמע דעד שעת בי חייא סבר רבי יוסי באיסור בת אחת מחייב פריטור כמ ממנו נמחייב מרמי [פי' בקונטרס] והא דאמרינן לעיל דמחייב ר' יוםי תרתי באשת את ואחות אשה מיירי בבת אחת דשוו אינהו ואינהי שליח ופגעו שליח בשליח ואין לריך לומר כן. [אלא] ונראה דהא דאמרי' לעיל דר' יוסי מחייב שחים היינו להברו הלא גבי עבר זהו ונשחה וכריחות יד:) משמט דר׳ יוסי מחייב שתים באיסור מוסיף וא"כ כ"ש באיסור בת אחת והכא קאמר בר קפרא דלא מחייב ר' יוסי אלא חדא. ו"ל דשאני התם דאיסור חמור הוא דאיכא סקילה. והכא בזר ששימש בשבת לא מחייב רק משום זרות ולא משום שבת אע"ג דאיכא מקילה משום דהומרה מכללה בקרבן לבור. וכן בעל מום ששיי בטומאה מחייב משום בעל מום ולא משום טומאה דהותרה מכללה בלבור. וכן מליקה מחייב משום זרות אבל לא משום נבלה שהותרה מכללה: שחתו אלבעו בסכין טמאה. וא"ת מ"מ לא הוי בת אחת דמיד שנגע לסכין אטמי. ובעל מוס לא הוי עד שחתך. וי"ל כיון דליכא רק זמן מועט בינתים חשבינן ליה בבת חחת. וכן מפורש גבי דמני לאהדורי ע"י הדחק א) עוד י"מ דמיירי שחתך אלבעו סמוך לעלם הרבה ועתה שחתך העלם בסכין טמחה אטמי ונעשה בעל יאליבא דר' שמעון דר' מיים מבר דר׳ דאמר ר' שמעון לעיל אינו מייב אלא אחם ב)

דמחייב

באיסור כולל. לקמיה מפרש מאי איסור כולל איכא: ואליבא דר' יוסי. במאי קביפלגי באיסור בודד. הו"מ לאקשויי בשלמא לבר קפרא משתבע לאפוקי ר' יוסי מחזקיה אלא לר' חייא למה ליה אשתבועי דכה"ג דייק בסמוך אלא כאן לא חש לדקדק משום דלא קאי הכי (ס): לא מיחייב אלא חדא. פי׳ בקונטרס והא דקתני

יבמות

ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אשת אח בלבד דאוקימנא בנשא מת ואח"כ נשא חי דהוי איסור כולל רבי חייא תני לה ולא בר קפרא ונראה דבר קפרא נמי תני לה ולקברו בין רשעים גמורים:

אלא מליקה בבת אחת הוא דמשבחת לה. וא"ת היכי

הויא בבת אחת והא מיד כי נמלקה הויא לה נבילה ואיסור זרות לא חייל עד אחר זריקה שיש היתר לכהנים כדאמר בפרק בתרא דמכות (דף יח: ושם) דכל היכא דקרינן ואכלו אותם אשר כופר בהם קרינן ביה וכל זר לא יאכל (ו) קודש וי"ל דאיסור נבילה נמי לא חייל עד אחר הזריקה דנפקא איסור מעילה דלא חייל איסור נבילה על איסור מעילה דחמיר מיניה כי היכי דחמיר איסור מעילה מאיסור גיד כדאמר בפרק גיד הנשה (חולין דף קא. ושם) ואע"ג דבר הפרא דשמעתין אית ליה בריש מעילה (ד' ה.) דהיתר זריקה שנינו ומשנראה לזריקה נפיק מידי מעילה מ"מ איסור (1) איכא עד שיזרוק הלכך לא חייל איסור נבלה עד אחר זריקה א) ועוי"ל דבר קפרא סבר דר"ש דשמעתין לטעמיה דאית ליה איסור זרות לפני זריהה דאמר התם במכות (דף יז:) דור שחכל עולה לפני וריקת דמים לוקה חמש ולא משום זרות דכתיב גבי ואכלו אותם אשר כופר בהם דמשום ההוא לא לקי אפי׳ לר״ש כדאיתא בהדיא התם אלא מההוא קרא דלא תוכל לאכול בשעריך (דברים ים: באיםור בת אחת מיחייב תרתי. פי׳ בקונטרס דהא דקאמר לעיל חייב שתים כגון שבא עליו איסור אשת אח ואחות אשה כאחד

ומשכחת לה ע"י שליח כדלקמן (דף לד.) והשתא הא דפליג עליה ר"ש דאמר אין חייב אלא משום אשת אח בלבד אע"ג דבבת אחת (ח) אשת אח דחמור חייל דאין לה היתר אחר מיתה אלא במקום יבום אבל אחות אשה שרי לאחר מיתת אשתו וברייתא דקתני אינו חייב אלא משום אחות אשה לא איירי בבת אחת דא"כ היה חייב משום אשת אח אלא בנשא חי ואח"כ נשא מת איירי והא דקאמר ר' חייא דר׳ יוסי בבת אחת מחייב תרתי לאו דוקא באיסור בת אחת אלא

אתנייה

ואיםור

אפילו באיסור מוסיף כדמוכח בפ' אמרו לו (כרימות דף יד:): (ט) בר קפרא סבר לא מיחייב אלא חדא. וההיה דקתני ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אשת אחיו בלבד דמשמע

דמחייב ר' יוסי תרתי היינו לקוברו בין רשעים גמורים ובאידך ברייתא דמיירי בנשא חי ואח"כ נשא מת מודה בה בר קפרא דלר יוסי חייב שתים דמודה ר' יוסי באיסור מוסיף כמו שפירש בקונטרם כדמוכח ממתני׳ דפ׳ אמרו לו וקשה לר״י דמשמע דבאיסור מוסיף חל טפי איסור על איסור מבאיסור בת אחת וכי מסקינן דמיפלגו באיסור בת אחת ואליבא דר"ש וחייב לר' חייא שתים באיסור בת אחת לר"ש ואפ"ה לית ליה איסור מוסיף דקתני לעיל אין חייב אלא משום אחות אשה ואר"י דבודאי איסור בת אחת עדיף אלא דסבר בר הפרא דדוהא באיסור בת אחת דהכא כגון אחות אשה וטומאה ושבת ונבילה (י) דלא חיילא היינו משום דהותרה בהדי ההיא דלא הותרה שכן משמע לישנא דקאמר בר קפרא שבת לכל הותרה טומאה לכל הותרה משמע משום דהותרו לא חיילי ורבי חייא לית ליה האי סברא כדקאמר לכהנים הותרה ולא לזרים הלכך קאמר בסמוך דבבת אחת מחייב ר"ש שתים אע"ג דבאיסור מוסיף לא מחייב אלא אחת וכן משמע קנת לקמן דאיסור בת אחת עדיף טפי דקאמר השתא משום כולל מיחייב משום בת אחת מיבעיא ומאן דמחייב באיסור כולל היינו משום דמידי דהוה אאיסור מוסיף כדאמר בפ"ג דשבועות (דף כד: דחמר בשחר חיסורי חיסור חל על חיסור ע"י מגו: בחיסור כולל מיחייב תרתי. דקתני חייב משום אשת אח ומשום אחות אשה אפילו נשא מת ואח"כ נשא חי דליכא איסור מוסיף בהאי בתרא אלא איסור

כולל מגו דמיתסר בכולהו אחוותא כולל גם את זו עמהן: לא מיחייב אלא חדא. וכי חייביה רבי יוסי תרתי בנשה חי והח"כ נשה מת דאיסור מוסיף הוא. והא דקתניא ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אשת אח דאוקימנא בנשא מת ואח"כ נשא חי רבי חייא תני לה בר קפרא לא תני לה: מעיקרת. קודם שבת זו: מגו דמתסכה במלחכה. משום שבת כולל את העבודה בכלל האיסור משום שבת. והכא לא שייך מוסיף שלא ניתוסף איסור על החתיכה דהיינו עבודה והיכי דמי מוסיף כגון אי הוה מצינו למימר הכי עבודה מעיהרא אסורה לזרים ומותרת לכהנים הוה ליה שבת מגו דאיתוסף עלה איסור לגבי כהנים משום שבת איתוסף נמי לגבי דידיה משום שבת והכי ליכא למימר דהא משום שבת לא מיתקרי כהנים: שרי באכילה. בקדשים דכתיב ומן הקדשים יאכל (ויקרא כא): מגו דמיתפר באכילה. משום טומאה חייל נמי שם טומאה על העבודה: אלא מליקה. כולל לא משכחת לה דהא בשעת מליקה חיילי תרוייהו דכל זמן שלא נמלקה היה עליה איסור (א) מעילה ולא זהו איסור זרות האמור בקרבן שניתר לאכילת כהנים וכשנמלקה ונראית לכהנים פקע מינה איסור אזהרת מעילה וחייל עליה איסור זרות דזר לא יאכלי ואיסור מליקה באיסור בת אחת: מיחייב מרחי. דהא דקאמר לעיל חייב שתים כגון שבא עליו איסור דאשת אח ואחות אשה כאחד ומשכחת לה כגון (כ) דשווינהו שליח שני אחין לקדש שתי אחיות והן עשו שליח לקבל הידושיהן ופגע שליח בשליח: לא

מיחייב אלא חדא. וכי חייב (ג) באיסור מוסיף בנשא חי ואח"כ נשא מת כדמפרש לעילם: כגון דחייתי שתי שערות. היום בשבת זו דהשתח ליכא למימר כדלעיל מעיקרא שרי במלאכה ואסור בעבודה דהא לא חל שום איסור עליו עד היום דאיסור זרות ואיסור שבת יחד באו אבל הביא שתי שערות בחול קדים זרות עליה: בעל מום נמי כגון דחייתי שתי שערות וחיטמי ליה. כלומר דחיטמי קודם (י) ב׳ שערות ובתוך טומאתו ומומו הביא שתי שערות ובשעת הבאה חלו שניהן שהרי שניהן היו תלוין עליו: שחתך אלבעו. והוא המום ונטמא בחתיכתו בסכין: בשלמא לר' חייא. מלי לאוקמי גמריה ודבר קפרא הכי: כי אסנייה. [רבי] לדידיה כרבי יוסי ולבר קפרא כר"ם ובר קפרא הוא דטעה וסבר דר' אליבא דר' יוסי אתנייה: אלא לבר קפרא. דאמר רבי אליבא דר' יוסי אתנייה קולא א"כ אליבא דמאן אמנייה לר' חייא חומרא וכי לבר קפרא שקורי משקר רבי חייא דלא אתנייה רבי די [לר"י] מחייב שתים: ואליבא דר"ש. וה"ק רבי חייא אע"ג דפליג ר' שמעון ופטר הנ"מ בכולל אבל בבח אחת מודה הואיל ולא קדים חד לחבריה ובר קפרא אמר בבת אחת נמי פליג ר"ש: לאפוקי לר"ש מחוקיה. דהוה מחוקינן ליה לרבי שמעון לקולח ואישתבע לן ר' חייא דבבת אחת מודי: בשלמא לבר קפרא. מלי לתרולי לגמריה וגמריה דרבי חייא ולמימר כי אתניין רבי פטור אליבא דר"ש וכי אתנייה לר' חייא חיובא אליבא דר' יוסי ורבי חייא הוא דטעה וסבר דרבי אליבא דר"ש אתנייה: אלא לר' חייא. דאמר אליבא דר"ש אתנייה רבי חיובא אלא פטורא דאתנייה לבר קפרא אליבא דמאן וכי שקורי משקר בר קפרא דלא אתנייה ר׳ פטורא כלל: אמר לך רבי חיים. ודחי בר קפרא לא משקר אלא טעי דרבי ודאי פטורא אתנייה ולא בכולהו אלא בתרתי בזר ששימש בשבת ובעל מום ששימש בטומאה דמשתכח בין ע"י כולל בין ע"י בת אחת כדאמר לעיל:

ל ולעיל לב.ז. ב) וויהרא ל) [נעיל לב:], ל) [דיקולו כב], ג) [דף לב:], ד) ל"ל דר"ל. יעב"ץ,

גליון הש"ם

נמי שחתו נמ' אי אצבעו. עיין כתוכות דף כ ע"ב תד"ה לה לריכה: שם ר' חייא שקורי קא משקר. עיין שנועות דף כו ע"ה תד"ה הת לבך:

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה אלא וכו' איסור דאזהרת מעילה: (ב) ד"ה מיחייב וכו' כגון לפי דור מינוייבי זכו כגון דשוו שני אחין שליח לקדש וכו׳ שליח בשליח כדלקמן הס"ד: (ג) ד"ה לא מיחייב אלא חדא וכי חייב תרתי באיסור: (ד) ד"ה בעל מוס וכו' (ז) יו זו בעל נווס ולוי קודס שהביא ב' שערות: (ה) תום' ד"ה במאי וכו' דלא האי הכי. נ"ב ומהר"ר משה חירן דלהכי הולרך ר' חייא לאשתבועי דלא נימא אשת איש ונעשה חמותו . כולל הוה ודוחק ע"ל דף לב ע"ב בתום׳ אימור: (ו) ד"ה אלא וכו׳ ליטור. (ד) די הי טונו וכור קרינן ביה וכל זר לא יאכל כי קדש הם וי"ל: (ד) בא"ד מ"מ איסור . (ת) ד"ה באיסור וכו' דבבת מת הן משת: (ט) ד"ה מחת הן משת: (ע) ד"ה ובר קפלא וכו' לשת אח דעלמא דמחייב ל' יוסי: (י) בא"ד ושכת ונכילה הוא דלל חיילל ההיא דהותרה בהדי:

תוספות ישנים

במאי קמיפלגי. דמאי דקאמר כשהותרה וכו' אין זה עיקר טעם דהא אפשר לומר נשני לדדין: באיסור כולל מחייב חרתי. וא"כ הא יומי דלטיל דמחייב מת ובאחות אשה בין נשא חי ואח"כ בין נשא חי ואח"כ נשת מת בין נשת מת ואח"כ נשת חי. וא"ת והא קאמר אשת איש ונעשית נדון באשת איש איסור כולל הוא ליחייב וא״כ בחמותו וח"כ ניחייב בחמותו החמורה. וי"ל דלאו כר' חייא אחיא כי אם לבר קפרא. א"נ י"ל דהא דמחייב ר' יוסי באיסור כולל תרתי היינו (כשהיו) [כשהם] משם אחד כמו אשת את ואתות אשה שהכל תשום מחוד הות. מכל כשני שמום כמו חמותו ואשת איש לא מחייב ר' ייוסי וא"ת והלא קאמר ר' יוסי גבי עבר זקן ונשאה נכריתות יד:) חייב שתים אש"ג דשתי שמות הן ויייל דסייני דווקא גבי איסור מוסיף דאין חילוק באיסור מוסיף בין שם אחד לשתי שמות אבל באיסור כולל דגרע מיניה אין חייב שתים רק כשהם משם אחד: מגו דמתסר באכילה אתסר נמי בעבודה. ולפי שפי׳ נ״ל אקרי קריבה דכתיב (ויקרא מקרי קריבה דכתיב (חקרם ח) המקריב ואפילה אקרי קריבה דכתיב (חקרא כב ג.) איש [איש] אשר יקרב אל הקדשים והיינו אכילה ואי ניתו רונו באימורה באימ בהו משום טומאה שם אחד הוא [ועי' בתוס' לעיל יאמן נועי במוט נעינ עמוד ב' ד"ה איסור] ומיירי הכי בקרבן לבור איסור]

ושם) וא״כ עדיף נמי מאיסור מוסיף: אצבעו בסבין שכאה. שהיתה אלבעו חתוכה עד משהו אחרון דכשנגע בו הסכין נטמא ונעשה בעל מום: במס' ד"ה לא לריכא בשם אמר במס במס במס במס במס במס בשל א לריכא בשם הריצב"א. ב) נראה דמסר כאן ול"ל אינו מייב אלא אחת מיירי בזה אחר זה ובר קפרא סובר דאף באיסור בת אחת לעולם סבר וברי.

דהותרה בו טומאה ושבת ולהכי הוי איסור כולל ולא איסור מוסיף דלא נוסף בו איסור בדבר שהי׳ בו היתר אבל בקרבן יחיד היה